

AKTUELNO: XXXIV Nedelja zdravlja usta i zuba

17.05.2024

ŽELJEM SVOJE ZUBE, PONOSIM
SE OSMEHOM

U Republici Srbiji tradicionalno

se od 1991. godine, u trećoj nedelji maja meseca, obeležava Nedelja zdravlja usta i zuba. Kampanju sprovodi Institut za javno zdravlje Srbije – Dr Milan Jovanović Batut – sa mrežom instituta/zavoda za javno zdravlje i Stomatološkim fakultetom u Beogradu, a uz podršku Ministarstva zdravlja Republike Srbije. U 2024. godini Nedelja zdravlja usta i zuba se obeležava od 13. do 19. maja pod sloganom – Željemo svoje zube, ponosim se osmehom. Slogan naglašava značaj dobrog oralnog zdravlja za opšte zdravlje i za osnovne funkcije kao što su ishrana, disanje i govor, kao i za osmeh i samopouzdanje.

Tokom Nedelje

zdravlja usta i zuba sprovode se brojne aktivnosti kao što su javne manifestacije u kojima učestvuje stručna javnost i opšta populacija sa ciljem informisanja stanovništva o značaju oralnog zdravlja i o merama prevencije, a posebno o potrebi i mogućnostima da se ličnim i kolektivnim angažovanjem i pozitivnim ponašanjem čuva i unapređuje zdravlje usta i zuba. Pored ovih aktivnosti, svake godine u okviru kampanje organizuje se i konkurs za izbor najboljih likovnih radova i literarnih sastava dece u predškolskim ustanovama i za učenike u osnovnim školama u Republici Srbiji. Konkurs ima za cilj podsticanje zdravstvenovaspitnog rada u vrtićima i osnovnim školama na temu oralnog zdravlja i edukaciju dece o značaju i načinima održavanja zdravlja usta i zuba. Nosioci i koordinatori ovih aktivnosti na nivou okruga su okružni instituti i zavodi za javno zdravlje, a za teritoriju svake opštine služe stomatološke zaštitne domove zdravlja, uz aktivno učestvovanje privatne stomatološke prakse, lokalne zajednice, privatnog sektora i udruženja građana.

Glavne činjenice o
oralnom zdravlju

Oralne bolesti, iako

se u velikoj meri mogu sprečiti, predstavljaju veliki javnozdravstveni teret za mnoge zemlje i utiču na ljude tokom njihovog života, uzrokujući bol, nelagodnost, unakaznost, pa čak i smrt.

Oralne bolesti

obuhvataju niz bolesti i stanja koja uključuju zubni karijes, parodontalnu bolest, gubitak zuba, karcinom oralne regije, orodentalne traume i urođene defekte kao što su rascep usne i nepca, i čestije pogađaju najugroženije populacione grupe.

Većina oralnih

bolesti i stanja uzrokovana je faktorima rizika koji su zajednički za mnoge nezarazne bolesti kao što su bolesti srca i krvnih sudova, maligne bolesti, hronične respiratorne bolesti i dijabetes. Ovi faktori uključuju konzumaciju štetnih materija, upotrebu duvana i alkohola i lošu higijenu.

Procenjuje se da na

globalnom nivou 3,5 milijardi ljudi ima neko oralno oboljenje.

Od neke

<https://www.zjzvranje.org.rs>

karijesa na stalnim zubima pati oko dve milijarde ljudi i to je najviše zdravstveno stanje.

Â

Pokazatelji u vezi
sa oralnim zdravljem u Republici Srbiji

Prema poslednjem Istraživanju
zdravlja stanovništva Srbije iz 2019. godine, u Srbiji 55,3% odraslog
stanovništva procenjuje stanje svojih zuba i usne duplje kao dobro, a i 57,8%
stanovnika pere zube više od jedanput dnevno.

Istraživanje o
oralnom zdravlju dece i omladine u Republici Srbiji koje je sprovedeno 2019-2020. godine pokazalo je da u Srbiji 13,4%
dece
jaslenog uzrasta (12-36 meseci) ima jedan ili više karijesnih mlečnih zuba, kao
i da više od polovine dece (52,9%) u ovom uzrastu svakodnevno konzumira
slatkiše. Isto istraživanje je pokazalo i da 50,9% dece vrtićkog uzrasta (36-71
mesec) ima karijes ili neku njegovu komplikaciju, kao i da 80% dece ovog
uzrasta svakodnevno konzumira slatkiše.

Rezultati Istraživanja
ponašanja u vezi sa zdravljem dece školskog uzrasta u Republici Srbiji 2022.
godine pokazali su da naviku svakodavnog pranja zuba više od jednom
dnevno ima nešto više od dve trećine
(71,6%) učenika petih, sedmih razreda osnovne škole i prvih razreda srednje
škole, značajno više devojica nego dečaka (81,2% prema 60,7%).

Â

Opšte preporuke za
očuvanje oralnog zdravlja

Opšte preporuke za
očuvanje oralnog zdravlja koje se plasiraju u okviru ove kampanje nisu usmerene
samo na značaj održavanja adekvatne higijene i redovnih poseta stomatologu, već
obuhvataju i preporuke za smanjenje unosa šećera, a podstiče se i uključivanje
poruka o bezbednom fizičkom okruženju, kao i o uticaju konzumiranja alkohola i
pušenja na oralno zdravlje.

Â

Preporuke za
očuvanje oralnog zdravlja su:

briga o zdravlju
usta i zuba deteta od rođenja i prva preventivna poseta najstarijem stomatologu u
periodu od šestog meseca do navršene prve godine života;

u zavisnosti od
starosti deteta, pranje zuba, pomoć i/ili nadzor nad pranjem zuba deteta od
strane roditelja/staratelja uglavnom do desete godine života;

održavanje adekvatne higijene što podrazumeva redovno pranje zuba ujutru i uveče pred spavanje, kao i posle svakog obroka pastom za zube sa fluorom i korišćenje konca za zube;

posete stomatologu radi redovne kontrole najmanje jednom u šest meseci, ukoliko nije potrebno ušestilije zbog lečenja i uklanjanja zubnog kamenca od strane stomatologa;

vezivanje sigurnosnih pojaseva u vozilu, kao i pravilno korišćenje dečijih auto-sedišta;

izbalansirana ishrana bogata voćem, povrćem i mlečnim proizvodima sa smanjenim unosom šećera (izbegavati unos slatkih gaziranih napitaka i grickalica);

prestanak pušenja;

smanjenje ili prestanak konzumiranja alkohola;

korišćenje zaštitne opreme za sportske aktivnosti (kaciga, štitnik za zube...).

Â

Izvor:

World Health Organization. Oral health Overview. https://www.who.int/health-topics/oral-health#tab=tab_1

World Health Organization. Oral health Key facts. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/oral-health>

Institut za javno zdravlje Srbije â€žDr Milan Jovanović Batutâ€. Istraživanje zdravlja stanovništva Srbije 2019. godine. 2021; <https://www.batut.org.rs/download/publikacije/ZdravljeStanovnistva2019.pdf>

Marković D, Marković D, Perić T, Vuković A, Kilibarda B, Jovanović V, Petrović B, Marković E, Soldatović I. Oralno zdravlje dece i omladine u Republici Srbiji. Stomatološki fakultet, 2020

Institut za javno zdravlje Srbije â€žDr Milan Jovanović Batutâ€. Rezultati istraživanja ponašanja u vezi sa zdravljem dece školskog uzrasta u Republici Srbiji 2022. godine. 2023;Â <https://www.batut.org.rs/download/publikacije/IstrazivanjeHBSC2022.pdf>

Â

